

# FROM SEED TO SEED

Educational films on seed production



## ISPANAK

Ispanak, Chenopodiaceae (Kaz ayaklılar) familyasına ve Spinacia oleracea türüne aittir. Yaprakları için yetiştirilen tek yıllık veya iki yıllık bitkilerdir. Bazı ıspanak çeşitleri kış mahsulüdür, diğersleri ilkbahar veya yaz aylarında yetiştir.

Ispanak ikievçikli bir türdür, yani polen yayan erkek bitkiler ve bereketli tohumları taşıyan diğsi bitkiler vardır. Diğsi çiçekler saklıdır ve dalların koltuk kısmında bulunur. Erkek çiçekler bitkinin tepesindedir ve diğsi bitkilerden önce çiçeklenmeye başlar.

Ispanak yabancı döllektir, yani farklı bitkiler arasında çapraz dölleme gerçekleşir. Tozlaşma rüzgar aracılığıyla gerçekleşir.

Ispanak bir uzun gün bitkisidir, yani gün uzunluğu 10 ila 14 saati geçince çiçeklerini oluşturmaya başlar. Çiçeklenme 2-3 hafta sürer.

Çapraz döllemeyi önlemek için iki ıspanak çeşidi arasında 1 km mesafe bırakılmalıdır. Çit bitkisi gibi doğal bir bariyer varsa bu mesafeyi 500 metreye düşürebilirsiniz. Aynı bahçede iki çeşit yetiştirmenizi sağlayan farklı yöntemler vardır. Farklı çeşitleri ektiğiniz zamanlar birbirinden ayrabilirsiniz, böylece çiçeklenme dönemlerinin çakışmamasını sağlayabilirsiniz. Ancak tohumdan tohuma tam döngünün tamamlandıktan emin olmanız. Her çeşidin dönüşümlü olarak açılan file örtülerle kapatıldığı mekanik izolasyon yöntemini de uygulayabilirsiniz. Bu yöntemlerle ilgili ayrıntılar için, "Tohum üretiminin ABC'si" dosyasındaki izolasyon teknikleri bölümüne bakabilirsiniz.

Tohumluk olarak ?spanak yeti?tirirken, yeti?tirme teknikleri çe?itten çe?ide göre farklılık gösterir:

?lkbahar çe?itleri mevsimin ba?lar?nda ekilir. Ayn? y?l?n yaz?nda çiçek açar ve tohum üretirler. So?u?a dayanamayacaklar? için k???n ekilemezler.

K?? çe?itleri ise sonbaharda ekilir. K???n geli?irler ve sonraki baharda çiçek açarak tohum verirler.

?yi bir genetik çe?itlilik sa?lamak için 25 ila 30 bitkiyi tohumluk b?rakmak önemlidir. Yeti?tirmekte oldu?unuz çe?idin kendine has özelliklerini ta??yan sa?lıklı bitkiler seçin. K?? türleri için iyi bir kriter, so?u?a ve daha önemlisi, yapraklar?n sararmas?na neden olan kök hastal???na kar?? dirençtir. Bu sararma k???n çok yayg?n görülen bir fenomendir. Genel olarak, tohum için yeti?tirilen bitkilerden çok fazla yaprak kopar?lmamal?dır.

İspana??n çiçekli dallar? 80 santimetreye kadar uzayabilir, ancak bunlar?n s?rk ile desteklenmeye ihtiyaçlar? bulunmaz. Önce erkek bitkiler kurur. Onlar? bu a?amada sökmek iyi olur. Di?i çiçekleri daha sonra bürünecekleri kum renginden tan?mak mümkündür.

Tohumlar olgunla?t?ktan sonra, çiyin ardından çiçek vermi? dallar? kesmelisiniz. Kurutma i?lemine kuru ve iyi havaland??lm?? bir yerde devam etmek en iyisidir.

Saplar?n? ellerinizin aras?nda ovalayarak tohumlar? ç?kar?n. Eldiven giymek iyi olur.

Ayr?ca kurumu? saplar üzerinde yürüyebilir veya bir sopayla dövebilirsiniz. Tohumlar? öncelikle kal?nt?lar? tutacak kaba bir elekten geçirin. Ard?ndan tohumlar? tutacak ve tozdan eleyecek daha ince bir elek kullan?n. Son kal?nt?lardan kurtulmak için tohumlar?n üstüne üfleylebilir veya rüzgar yard?m?yla savurabilirsiniz.

D?? k?sm?na yazman?z halinde yaz? silinebilece?i için üzerinde her zaman çe?idin ve türün ad?n?n yan? s?ra tohumun al?nd??? y?l?n da yaz?ld??? bir etiket koymay? ihmal etmeyin. Parazit larvalar?n? öldürmek için tohumlar? birkaç gün dondurucuda bekletebilirsiniz.

İspanak tohumlar?n?n çimlenme kapasitesi 5, bazen 7 y?l sürebilmektedir. Daha uzun süreli çimlenme kapasitesi için tohumlar?n?z? dondurucuda saklay?n.

Bir gram yakla??k 100 tohum içerir.

*Longo mai*

**civique**  
forum.org